

Nr. 318 din 3 aprilie 2026

Dnei Angelica CARAMAN,
Președintă a Comisiei Electorale Centrale
Membrilor Comisiei Electorale Centrale

Asociația Promo-LEX, în temeiul Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional și a Hotărârii Guvernului nr. 967 din 9 august 2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, își manifestă interesul față de participarea la procesul de consultare publică a proiectelor de hotărâri ale Comisiei Electorale Centrale (CEC).

În context, Asociația Promo-LEX, în calitate de parte interesată, se adresează CEC cu solicitarea de a fi examinate constatările și recomandările Asociației vizavi de *proiectul de hotărâre „Cu privire la înaintarea propunerilor de modificare a Codului electoral nr. 325/2022 și a legislației conexe”*.

Constatări și recomandări

privind propunerile de modificare a Codului electoral înaintate de Comisia Electorală Centrală

Redacția actuală	Propuneri CEC	Poziția Promo-LEX
<i>listă electorală de bază</i> – listă ce cuprinde toți cetățenii cu drept de vot care își au domiciliul sau reședința temporară în raza teritorială a unei secții de votare;	Definiția noțiunii „lista electorală de bază” se completează cu textul „și care au participat la votare cel puțin o dată la ultimele trei scrutine.”.	<p>Întocmirea adecvată a listelor electorale are un caracter esențial în garantarea sufragiului universal. De principiu, Promo-LEX atrage atenția că o astfel de propunere de modificare a cadrului legal nu se regăsește în rapoartele de observare ale misiunilor naționale și internaționale de observare a alegerilor.</p> <p>Amintim că MO Promo-LEX¹, de rând cu MO BIDD², au atras atenția la subiectul îmbunătățirii mecanismului de radiere a persoanelor decedate din listele electorale. Însă acest aspect nu se regăsește în propunerile înaintate de CEC.</p> <p>În schimb, este propus un amendament care ridică mari semne de întrebare privind relevanța și corespunderea cu standardele internaționale și recomandările în domeniu.</p> <p><i>Respectiv, Asociația Promo-LEX nu este de acord cu propunerea de completare formulată de CEC.</i></p> <p>Cu referire la corespunderea cu standardele și recomandările internaționale, subliniem că:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nicio instituție de referință în domeniu (Comisia de la Veneția, OSCE/ODIHR, IDEA) nu menționează un astfel de motiv de „actualizare” a listelor electorale. - Potrivit OSCE/ODIHR³ „Într-un sistem de înregistrare a alegătorilor „pasiv”, alegătorii nu sunt obligați să întreprindă

¹ [Raport Final](#). Misiunea de observare Promo-LEX a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, p. 47-49.

² [Raport Final](#). Misiunea de observare a alegerilor BIDD. Alegerile parlamentare din Republica Moldova 2025. p. 13-14.

³ [Handbook](#) For The Observation Of Voter Registration. OSCE/ODIHR. p.19.

		<p>nicio acțiune specifică proprie pentru a fi incluși pe listele electorale.”</p> <ul style="list-style-type: none"> - Suplimentar, conform OSCE/ODIHR „Dacă listele electorale sunt extrase din registrul populației sau al alegătorilor, numărul total de înregistrări din liste ar trebui să fie egal cu numărul de înregistrări din registrul electoral sau cu numărul de înregistrări ale alegătorilor din registrul populației.”⁴ - Într-o abordare mai extinsă, completările propuse de CEC vor afecta principiul „sufragiului secret”. Potrivit Codului bunelor practici în materie electorală „din moment ce abținerea de a vota poate indica o alegere politică, listele persoanelor care au votat nu trebuie publicate”⁵. Prin urmare, publicarea listelor alegătorilor doar în baza celor care au participat la vot poate crea premise pentru exercitarea unor presiuni asupra acestora. - Reieșind din specificul Republicii Moldova, ce ține de numărul mare de alegători aflați peste hotare, sunt relevante și observațiile Comisie de la Veneția privind votul peste hotare: „Dacă cerințele de reședință sunt prevăzute în legislația internă, acestea trebuie aplicate în mod nearbitrar, dar nu există niciun standard care să impună ștergerea cetățenilor aflați de facto în străinătate de pe listele electorale din țară.”⁶ - Alegătorii care vor vota prima dată nu vor fi incluși în listele electorale de bază, iar dacă vor omite primul scrutin- nu se vor regăsi în listele de bază până nu se vor prezenta cel puțin o dată la vot. În consecință va descuraja participarea la vot. - Stabilirea tirajului buletinelor de vot, în baza numărului alegătorilor înscriși pe listele electorale de bază, ar putea duce la privarea dreptului de vot. - Eliberarea certificatelor cu drept de vot, este condiționat de includerea în lista electorală de bază. Astfel, aceasta ar putea să limiteze dreptul unor alegători. - În plus, excluderea alegătorilor din listele de bază ar putea provoca creșterea numărului de alegători înregistrați în listele suplimentare, tendință în contrasens cu recomandările misiunilor internaționale și naționale de observare a alegerilor. <p>În condițiile în care CEC nu va accepta argumentele Promo-LEX și va adopta respectiva completare, atragem atenția la următoarele posibile probleme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nu este clar ce se are în vedere prin „ultimele trei scrutine”, în situația în care Codul electoral nu definește noțiunea de „scrutin”, ci pe cea de „alegeri”. Este vorba de toate tipurile de alegeri, inclusiv referendumuri, alegeri locale noi, alegeri regionale? Includerea alegerilor regionale plasează în condiții inegale pe alegătorii din regiunea găgăuză, comparativ cu alegătorii din celelalte unități administrative ale țării. - Se va produce o micșorare „artificială” a numărului de alegători din lista de bază. - Aplicarea mecanismului de radiere masivă (în medie votează circa 1.5 mln de alegători din cei circa 2.7 mln din listele de bază) va distorsiona procesul de repartizare a alegătorilor pe secții de votare, stabil de decenii. În consecință va descuraja participarea la vot.
--	--	--

⁴ [Handbook](#) For The Observation Of Voter Registration. OSCE/ODIHR. p.13.

⁵ [Codul](#) bunelor practici în materie electorală. Linii directoare și raport explicativ. Par. 54.

⁶ [Summary Report](#) on voters residing de facto abroad. European Commission for democracy through law (Venice Commission). Par. 13.

		- Nu este clar care va fi soarta alegătorilor care sunt radiati din lista de bază la fiecare scrutin (parlamentar sau prezidențial) pe motiv că s-au înregistrat prealabil.
-	Se completează după noțiunea „local al secției de votare” cu noțiunea „metode alternative de vot - modalități de exercitare a dreptului de vot, care permit alegătorului exprimarea opțiunii electorale prin alte mijloace decât prezența fizică la secția de votare în ziua alegerilor, desfășurate în condiții care garantează periodicitatea, libertatea, secretul și caracterul direct al votului.”	<p>Asociația Promo-LEX susține efortul CEC de a include noțiunea de „metode alternative de vot” în Codul electoral. Astfel de propuneri au fost înaintate de Promo-LEX încă la etapa de elaborare și consultare a actualului Cod electoral.</p> <p>Mai mult decât atât, considerăm că la această etapă CEC nu trebuie să se limiteze la un efort timid de definire a procesului ci urmează să-și asume promovarea votului prin corespondență, urmare a experiențelor din 2024 și 2025.</p> <p>Nemijlocit, cu referire la definiția propusă de CEC, considerăm că este necesar de clarificat suplimentar următoarele aspecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dacă alegerile desfășurate pe parcursul a două zile se încadrează sau nu în noțiune de „metodă alternativă de vot”. Potrivit OSCE/ODIHR, metoda „tradițională de vot” se referă la practica predominantă de vot pe hârtie în secțiile de votare pe parcursul unei singure zile de alegeri⁷. Or experții OSCE/ODIHR califică votarea anticipată și votarea pe parcursul mai multor zile drept metodă alternativă de vot. - în același context, este necesar de caracterizat „metoda tradițională” și prin „votul pe hârtie”, or utilizarea votului electronic în secția de votare la fel este un mecanism alternativ. - suntem de părere că lista principiilor ce urmează a fi garantate este una insuficientă. Promo-LEX recomandă suplینirea liste de principii cu „universalitatea și egalitatea sufragiului”, precum și cu „transparența în numărarea voturilor și stabilirea rezultatelor”. <p><i>Promo-LEX propune următoarea redacție a definiției: „metode alternative de vot - modalități de exercitare a dreptului de vot, care permit alegătorului exprimarea opțiunii electorale prin alte mijloace decât prezența fizică și votarea pe hârtie la secția de votare pe parcursul unei singure zile a alegerilor, desfășurate în condiții care garantează periodicitatea, universalitatea și egalitatea, libertatea, secretul, caracterul direct al votului și transparența numărării și stabilirii rezultatului votării”.</i></p>
Articolul 25. Atribuțiile generale ale Comisiei Electorale Centrale În calitate de organ specializat în domeniul electoral, Comisia Electorală Centrală: (...) c) elaborează și aprobă regulamente și instrucțiuni menite să perfecționeze procedurile electorale	La articolul 25: Litera c) se completează cu textul „,inclusiv cele privind implementarea și organizarea metodelor alternative de vot;”	<p>Recomandăm renunțarea la propunerea de completare a art. 25 lit. c) în această formă, deoarece metodele alternative de vot trebuie să fie incluse în Codul electoral, fiind stabilite inclusiv condițiile pentru exercitarea votului prin corespondență. Amintim că în scrutinele 2024-2025, votul prin corespondență ca metodă alternativă de vot, a fost reglementat prin lege.</p> <p>În plus, stabilitatea procedurilor electorale este asigurată inclusiv prin reglementarea la nivel de lege organică, iar în cazul metodelor alternative de vot- stabilitatea reglementărilor trebuie asigurată.</p>
	La articolul 27 se introduce litera v ¹) cu următorul cuprins: „v ¹) asistă și supraveghează la organizarea și	<p>Asociația Promo-LEX, de principiu, susține demersul CEC de a se implica mai activ în procesul de organizare și desfășurare a alegerilor regionale, respectiv susținem spiritul modificărilor propuse pe acest subiect.</p> <p>Pe de altă parte, considerăm că aceste completări trebuie să respecte prevederile art. 17 din Codul electoral, potrivit căruia</p>

⁷ [Alternative voting methods and arrangements](#). OSCE/ODIHR. p. 2-3.

	desfășurarea alegerilor regionale și emite hotărâri privind acțiunile realizate în conformitate cu prevederile prezentului cod.”.	<p>Consiliul Electoral Central al Găgăuziei este parte integrantă a sistemului organelor electorale ale Republicii Moldova și exercită atribuțiile organului electoral central în cadrul alegerilor regionale.</p> <p>Cu referirea de completarea art. 27 cu noi prevederi, amintim că la art. 25 deja sunt stabilite reglementări privind rolul Comisiei Electorale Centrale în organizarea și desfășurarea alegerilor regionale, fiind vorba de atribuții generale, nu doar pe perioada electorală. Acesta poate fi completat cu norme referitor la emiterea de hotărâri de către CEC.</p> <p><i>Promo-LEX propune renunțarea la modificarea art. 27, fiind expus art. 25, lit. y), în următoarea redacție:</i></p> <p><i>„y) asigură, de comun cu Consiliul Electoral Central din Găgăuzia, exercitarea și protecția drepturilor electorale ale cetățenilor Republicii Moldova în procesul de organizare și desfășurare a alegerilor regionale, acordă asistența informațională, metodologică necesară, contribuie la dezvoltarea profesională a funcționarilor electorali, precum și emite hotărâri privind acțiunile realizate în conformitate cu prevederile prezentului cod.”</i></p> <p>Totodată, atragem atenția că supravegherea organizării și desfășurării alegerilor regionale de către CEC nu este conformă prevederii de la art. 17 care stabilește că atribuțiile organului electoral central în alegerile regionale sunt exercitate de Consiliul Electoral Central al Găgăuziei.</p>
<p>Articolul 35, alin. (4)</p> <p>c) câte un membru este desemnat de fiecare partid politic reprezentat în Parlament.</p>	<p>Articolul 35:</p> <p>La alineatul (4) litera c) textul „fiecare partid politic reprezentat de Parlament” se substituie cu textul „fiecare partid politic sau bloc electoral ale căror mandate de deputat au fost validate prin hotărârea Curții Constituționale.”.</p>	<p>Promo-LEX a atenționat repetat asupra necesității reglementării suplimentare a modului de completare a componenței organelor electorale inferioare (atât ce ține de prevederile art. 35, cât și a celorlalte norme relevante) în condițiile creșterii numărului de partide reprezentate în Parlament de la o medie de 3-5 la 9.</p> <p>În același timp, suntem de părere că mecanismul propus de CEC poate fi luat în considerare doar după următorul ciclu electoral parlamentar.</p> <p>Considerăm că, în lipsa unor prevederi exprese în actul de constituire a blocului electoral privind repartizarea dreptului de delegare a membrilor în componența organelor electorale, similare celor aplicabile alocațiilor financiare, introducerea unui asemenea mecanism la această etapă ar fi inoportună și ar putea genera incertitudini juridice, afectând predictibilitatea și echitatea.</p> <p>În cazul în care autorii propunerilor de modificare vor menține poziția exprimată, suntem de părere că până la următoarele alegeri parlamentare, în cazul partidelor politice care au acces în Parlament candidând în cadrul unor blocuri electorale, pentru a decide cine va delega membri în organele electorale inferioare, după momentul depunerii cererilor, dacă se va stabili că sunt mai multe solicitări din partea mai multor partide din același bloc, să fie aplicată o procedură de tragere la sorți între aceștia.</p>
	<p>Articolul 51 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(1¹) În scopul facilitării întâlnirilor cu alegătorii și evitarea utilizării resurselor administrative,</p>	<p>Cu referire la propunerile CEC, Promo-LEX susține ideea ca persoanele juridice de drept public să adopte decizii care i-ar viza direct, sau s-ar referi la instituțiile aflate în subordine, privind obligativitatea desfășurării întâlnirilor electorale exclusiv în afara programului de activitate.</p> <p>În context, recomandăm includerea modificărilor analizate la art. 70 „Agitație electorală” printr-un nou alineat „(9¹)” și nu la art. 51. Considerăm că propunerile se încadrează mai organic în logica alineatelor (10) și (11) de la art. 70 cu referire la organizarea</p>

	<p>autoritățile publice centrale, persoanele juridice de drept public, adoptă și asigură transparența deciziilor privind condițiile de asigurare a unui minim de localuri sau încăperi pentru desfășurarea în afara orelor de program a întâlnirilor cu alegătorii.</p>	<p>întâlnirilor cu alegătorii. Dacă autorii, totuși, consideră că aceste completări trebuie să se regăsească totuși în Capitolul V al Codului, recomandăm includerea acestuia la art. 54.</p> <p>Cu referire conținutul textului de completare propunem de inclus și cazul „autorităților administrației publice locale”, nu doar a celor centrale. Chiar dacă la art. 70 este reglementată obligația acestora de stabilire a localurilor de întâlnire cu alegătorii, despre desfășurarea acestora în afara orelor de program nu se specifică nimic. <i>Respectiv, recomandăm completarea textului după cuvântul „centrale” cu expresia „și locale”.</i></p> <p>Totuși, combaterea utilizării abuzive a resurselor administrative nu va fi eficientă fără o amendare mai substanțială a cadrului legal.</p> <p>- În acest scop, <i>recomandăm următoarea redacție a noțiunii de „resurse administrative” de la art. 1 Cod electoral „Resursele administrative sunt resursele umane, financiare, materiale, în natura și alte resurse imateriale de care se bucură atât deținătorul unei funcții de demnitate publică, cât și funcționarii publici, derivând din controlul acestora asupra personalului, finanțelor și alocațiilor din sectorul public, accesul la facilitățile publice, precum și resursele de care se bucură sub formă de prestigiu sau prezență publică ce decurg din poziția lor de aleși sau funcționari publici și care se pot transforma în susținere politică sau alte forme de sprijin”.</i></p> <p><i>În acest fel noțiunea va fi ajustată definiției elaborate de Comisia de la Veneția.</i></p> <p><i>Extinderea noțiunii de resurse administrative este necesară pentru a asigura o delimitare mai clară între activitățile desfășurate de deținătorii de funcții publice și activitatea de promovare politică sau electorală. Totodată, aceasta ar permite sancționarea mai eficientă a cazurilor de utilizare abuzivă a resurselor administrative în alegeri, numărul cărora este în continuă creștere.</i></p> <p>- O practică îngrijorătoare constatată de Promo-LEX la alegerile parlamentare 2025, relevantă subiectului utilizării abuzive a resurselor administrative, ține de numărul mare de cazuri de remitere conform competenței a contestațiilor depuse la CEC. Potrivit observatorilor, din 98 de contestații depuse, cel puțin 63 au fost expediate de CEC conform competenței (64%), dintre care cel puțin 42 poliției⁸. În cazuri ce țin de utilizarea ilicită de resurse administrative CEC s-a pronunțat în privința contestațiilor, respingându-le, dar s-a expus și asupra existenței faptelor care întrunesc elementele constitutive ale încălcărilor.</p> <p><i>Prin urmare, recomandăm CEC să completeze Liniile directoare în materie de prevenire și combatere a utilizării resurselor administrative în procesele electorale⁹ cu criterii explicite și proceduri clare pentru determinarea cazurilor în care contestațiile sunt examinate de CEC sau transmise către IGP.</i></p> <p>- O altă constatare Promo-LEX valabilă nu doar în cazul alegerilor parlamentare din 2025, dar și pentru celelalte scrutinele observate, se referă la ponderea mare a cazurilor de organizare a întâlnirilor electorale în școli și spitale. Astfel, la alegerile parlamentare 2025, ca și tipuri de încălcări, cele mai multe cazuri – 100 (38%) – se referă la organizarea de întâlniri electorale în instituții publice, în special în</p>
--	---	---

⁸ [Raport Final](#) MO Promo-LEX a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, p.36-37.

⁹ [Linii directoare](#), în materie de prevenire și combatere a utilizării resurselor administrative în procesele electorale.

		<p>școli, spitale sau grădinițe, în timpul programului de activitate a acestora¹⁰.</p> <p><i>Respectiv, în scopul prevenirii utilizării abuzive a resurselor administrative prin organizarea de întâlniri electorale în timpul orelor de muncă cu angajații școlilor și a spitalelor recomandăm completarea art. 70 cu un nou alineat (6¹) cu următorul conținut:</i></p> <p><i>„Se interzice competitorilor să organizeze și să desfășoare activități de agitație electorală și preelectorală în sediile instituțiilor medico-sanitare publice spitalicești și a instituțiilor de învățământ de orice nivel. Prin excepție de la această interdicție, în instituțiile de învățământ pot fi organizate întâlniri electorale atunci când instituția este unica disponibilă din localitate pentru întâlniri cu alegătorii și există o decizie a autorității locale în acest sens.”</i></p>
<p>Articolul 53</p> <p>(1) Plafonul general la nivel național al mijloacelor financiare ce pot fi transferate în contul cu mențiunea „Fond electoral”/„Destinat grupului de inițiativă” constituie 0,1% din veniturile prevăzute în legea bugetului de stat pentru anul respectiv.</p>		<p>Pentru asigurarea unui echilibru între resursele efectiv necesare desfășurării campaniei, transparentizarea fondurilor și respectarea principiului echității, fără a limita în mod nejustificat capacitatea concurenților electorali de a desfășura activități, <i>se propune reducerea plafonului la 0,05%</i>, astfel încât să se reflecte mai realist resursele utilizate efectiv și limitele legale.</p> <p>Această ajustare poate fi justificată și din cele constatate în ultimele trei scrutine, când concurenții electorali au raportat constant venituri și cheltuieli sub plafonul actual, cele mai mari fiind de circa 30 889 621,41 lei per scrutin. Acest fapt arată că plafonul este prea ridicat și trebuie adaptat la realitățile financiare.</p>
<p>Articolul 53</p> <p>(1¹) În limita plafonului prevăzut la alin. (1) se includ și donațiile sub formă de proprietăți, bunuri, mărfuri, obiecte, precum și lucrările ori serviciile prestate în mod gratuit sau în condiții mai avantajoase decât valoarea comercială sau de piață.</p>	<p>Articolul 53</p> <p>Alineatul (1¹) se abrogă</p> <p>Se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(2¹) În limita plafonului prevăzut la alineatul (1) și (2) se includ și donațiile sub formă de proprietăți, bunuri, mărfuri, obiecte, precum și lucrările ori serviciile prestate în mod gratuit sau în condiții mai avantajoase decât valoarea comercială sau de piață.”</p>	<p>De principiu, suntem de acord cu propunerile de modificare. Suplimentar, având în vedere că activitățile de voluntariat intră în categoria donațiilor sub alte forme, <i>se consideră oportun și justificat ca acestea să fie incluse în prezentul articol.</i></p> <p>Activitățile de voluntariat reprezintă o formă de contribuție cu valoare economică, similară serviciilor prestate gratuit. Reglementarea expresă este necesară pentru a asigura transparența finanțării electorale, a preveni eludarea plafonului donațiilor și a garanta egalitatea de șanse între concurenții electorali. Totodată, necesitatea acestei reglementări rezidă din activitățile înregistrate în perioadele electorale, în care au fost constatate multiple situații de implicare a voluntarilor în activități de promovare și susținere a concurenților electorali, fără o evidență prea clară. Acest fapt evidențiază riscul utilizării unor astfel de activități pentru ocolirea cadrului legal privind finanțarea campaniei electorale și justifică reglementarea unor norme explicite în acest sens.</p> <p>Prin urmare <i>se propune următorul text pentru alin. (2¹): „În limita plafonului prevăzut la alineatul (1) și (2) se includ și donațiile sub formă de proprietăți, bunuri, mărfuri, obiecte, lucrările sau serviciile prestate în mod gratuit sau în condiții mai avantajoase decât valoarea comercială sau de piață, precum și activitățile de voluntariat.”</i></p>
<p>Articolul 54.</p>	<p>La art. 54 alineatul (1) se introduce litera c¹) cu următorul cuprins:</p>	<p>Pentru a evidenția că acțiunile de voluntariat constituie o sursă de finanțare distinctă, <i>se propune adăugarea unei noi litere, următoare celor existente: „d) acțiuni de voluntariat.”</i></p>

¹⁰ [Raport Final](#) MO Promo-LEX a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, p.54-56.

	„c ¹) acțiuni de voluntariat”.	
	La alineatul (6) se introduce litera h) cu următorul cuprins: „h) să încaseze mijloace financiare din surse de creditare, împrumuturi sau alte activități care generează obligațiuni financiare ulterioare, inclusiv din active virtuale;”	<p>Simpla contractare a unor credite sau împrumuturi de către persoane fizice sau juridice nu ar trebui să afecteze în mod automat dreptul acestora de a efectua donații. În opinia Promo-LEX, pentru implementarea unei astfel de norme, CEC ar trebui să dispună de instrumente de verificare și asigurare a conformității în acest sens, cu posibilitatea de a deosebi o intenție autentică de finanțare de o încercare de eludare a regulilor de finanțare. Recomandăm detalierea acestor aspecte în cadrul legal sau normativ, precum și o justificare mai consistentă a necesității unor astfel de modificări în Nota de Fundamentare.</p> <p>Totodată, în condițiile în care se va insista pe păstrarea propunerii menționate la alin. (6), considerăm că pentru coerență textul ar urma să aibă următoarea redacție: „contractarea de credite sau împrumuturi, cu excepția celor prevăzute la art. 51 alin. (2), precum și obținerea de mijloace financiare din alte activități care implică asumarea unor obligații financiare ulterioare, inclusiv din active virtuale.”</p>
	Pct. 13.5., 13.6., 13.7. și 13.8. din proiect	<i>Se impune corectarea numerotării, întrucât modificările respective nu vizează art. 54, ci deja art. 56 din Cod.</i>
<p>Articolul 61. Listele electorale</p> <p>(1) Listele electorale sunt documente autentificate de Comisia Electorală Centrală ce cuprind toți cetățenii cu drept de vot care își au domiciliul ori reședința temporară pe teritoriul unei secții de votare.</p>	<p>Articolul 61</p> <p>Alineatul (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1) Listele electorale sunt documente autentificate de Comisia Electorală Centrală ce cuprind toți cetățenii cu drept de vot care își au domiciliul ori reședința temporară pe teritoriul unei secții de votare și care au participat la votare cel puțin o dată la ultimele 3 scrutine.”</p>	<p><i>Se recomandă păstrarea redacției actuale a alin. (1) din art. 61 Cod electoral.</i></p> <p>Modificarea propusă la art. 61 alin. (1) poate genera interpretări eronate din punct de vedere constituțional, întrucât condiționează înscrierea în listele electorale de participarea anterioară la vot.</p> <p>În plus, a se vedea argumentele Promo-LEX de la definirea noțiunii „liste electorale” din art. 1.</p>
	<p>Articolul 61</p> <p>Se introduce alineatul (12) cu următorul cuprins:</p> <p>„(12) Pentru aplicarea metodelor alternative de vot pot fi întocmite liste electorale distincte, în condițiile stabilite în regulamentul aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale.”;</p>	<p>O remarcă de clarificare. <i>Dacă prin expresia „regulamentul aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale” se are în vedere Regulamentul privind întocmirea, administrarea, difuzarea și actualizarea listelor electorale, atunci propunem includerea denumirii actului normativ în textul legii, conform exemplului de la alin. (6) al aceluiași articol.</i></p> <p>Or, din redacția actuală a propunerii s-ar putea înțelege că este vorba și despre un regulament „privind aplicarea metodelor alternative de vot”.</p>
	Articolul 68	Cu referire la noile prevederi propuse venim cu următoarele observații:

	<p>Se introduce alineatul (11¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(11¹) În situația în care, în urma verificării eligibilității candidaților, excluderea unor persoane neeligibile determină nerespectarea cotei minime de reprezentare a ambelor sexe prevăzută la alineatul (3), organul electoral sau Comisia Electorală Centrală acordă partidului politic, blocului electoral un termen de până la 3 zile pentru redistribuirea în interiorul listei prezentate. astfel încât să respecte prevederile legale. Corectarea listei rămâne admisibilă doar în termenul de depunere a acesteia. În cazul în care lista nu poate fi ajustată conform cerințelor legale, se refuză înregistrarea acesteia. Ulterior, partidul politic sau blocul electoral poate reveni cu o listă complet elaborată, respectând toate prevederile legale aplicabile.”;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Privind textul „organul electoral sau Comisia Electorală Centrală acordă partidului politic, blocului electoral un termen de până la 3 zile pentru redistribuirea în interiorul listei prezentate”, <i>recomandăm să fie clarificat dacă termenul „de până la 3 zile” se acordă sub condiția respectării intervalului de 7 zile de la data primirii actelor în interiorul căruia organul electoral respectiv efectuează sau refuză înregistrarea candidaților, sau nu, fiind posibilă depășirea perioadei de 7 zile.</i> - Nu este clar ce se are în vedere prin textul „Corectarea listei rămâne admisibilă doar în termenul de depunere a acesteia”, și anume expresia „termenul de depunere a acesteia”?
<p>Articolul 74. Pregătirea buletinelor de vot</p> <p>(2) Buletinele de vot se tipăresc pe hârtie opacă (mată), cel târziu cu 5 zile înainte de ziua alegerilor, într-o cantitate corespunzătoare numărului de alegători.</p>	<p>La Articolul 74 alineatul (2) textul „cel târziu cu 5 zile înainte de ziua alegerilor” se exclude</p>	<p>În opinia Promo-LEX, un termen limită obligatoriu privind tipărirea buletinelor de vot, calculat de CEC în corespundere cu pașii ce urmează a fi întreprinși, trebuie să existe pentru responsabilizarea instituțiilor și pentru asigurarea previzibilității procedurilor electorale.</p> <p>În lipsa unor explicații justificative plauzibile în Nota de Fundamentare, <i>recomandăm păstrarea termenului limită.</i></p>
	<p>Se introduce un Capitol nou „ Capitolul X¹</p> <p>METODE ALTERNATIVE DE VOT</p>	<p>Asociația Promo-LEX nu este de acord cu includerea unui Capitol privind metodele alternative de vot în modul cum este redactat în prezentul proiect de lege.</p>

		<p>Prevederile sunt formulate într-o manieră excesiv de generală și imprecisă, nefiind de natură să asigure claritatea și previzibilitatea normei juridice.</p> <p><i>Se reiterează recomandarea Promo-LEX ca autoritățile electorale deja la această etapă, cu mai mult de un an înainte de alegeri, să vină cu propuneri concrete de implementare a metodelor alternative de vot, inclusiv în baza Rapoartelor privind implementarea parțială a votului prin corespondență la alegerile din 2024 și 2025.</i></p>
	<p>Articolul 80¹. Dispoziții generale privind metodele alternative</p> <p>(1) Alegătorii își pot exercita dreptul de vot prin metode alternative în condițiile prezentului cod și ale regulamentelor aprobate de Comisia Electorală Centrală.</p> <p>(2) Metodele alternative de vot pot fi utilizate doar dacă sistemele tehnice și procedurale aferente garantează integritatea datelor și imposibilitatea interceptării opțiunii alegătorului.</p> <p>(3) Tipurile de metode alternative, categoriile de alegători eligibili și procedurile de implementare și organizare a acestora se stabilesc de către Comisia Electorală Centrală.</p> <p>(4) Comisia Electorală Centrală poate implementa metode alternative de vot etapizat sau prin proiecte-pilot.</p>	<p>Susținem necesitatea instituirii unui capitol distinct dedicat metodelor alternative de vot și atragem atenția la următoarele aspecte cu referire la conținutul art. 80¹.</p> <p><i>Se recomandă reglementarea expresă, la nivel de lege, a tipurilor de metode alternative de vot, a categoriilor de alegători eligibili, precum și a criteriilor generale aplicabile fiecărei metode.</i></p> <p>Potrivit jurisprudenței Curții Constituțională a Republicii Moldova normele care vizează exercitarea drepturilor electorale trebuie să fie clare, previzibile și stabilite prin lege, iar elementele esențiale ale dreptului de vot nu pot fi delegate în mod excesiv autorităților administrative. Curtea a subliniat constant că orice ingerință sau condiționare a exercițiului drepturilor electorale trebuie să fie reglementată primar, nu prin acte subordonate legii.</p> <p>În același sens, recomandările Comisia de la Veneția, în special Codul bunelor practici în materie electorală (2002), stabilește că elementele fundamentale ale dreptului electoral – inclusiv procedurile de vot și garanțiile acestora – trebuie reglementate la nivel legislativ, iar stabilitatea normelor electorale este esențială pentru asigurarea încrederii publice.</p> <p>Totodată, în Raportul privind votul electronic (CDL-AD(2004)012) și în Raportul privind votul la distanță (CDL-AD(2020)037), se subliniază că introducerea metodelor alternative de vot trebuie să fie însoțită de reglementări clare privind securitatea, transparența, verificabilitatea și protecția secretului votului, stabilite prin lege.</p> <p>Prin urmare, rolul Comisiei Electorale Centrale ar trebui limitat la organizarea și implementarea tehnică a acestor metode, în baza unui cadru legal clar definit, fără a avea competența de a stabili elemente esențiale precum categoriile de alegători sau tipurile de metode alternative.</p> <p>O asemenea abordare ar fi conformă principiului legalității și securității juridice, asigură previzibilitatea normei și respectă exigențele Legii nr. 100/2017 privind actele normative, evitând riscul unor reglementări lacunare sau arbitrare.</p>
	<p>Articolul 80². Înregistrarea prealabilă</p> <p>(1) Exercițarea votului prin metode alternative este condiționată de înregistrarea prealabilă a alegătorului în termenele și condițiile stabilite de Comisia Electorală Centrală.</p>	<p>În aceeași ordine de idei, <i>se recomandă completarea normei în vederea precizării modalității concrete și echitabile de înregistrare prealabilă, inclusiv termene, platforme alternative pentru cetățenii cu acces limitat la tehnologie și proceduri clare de verificare a identității, pentru a asigura egalitate, transparență și protecția dreptului la vot.</i></p>

	(2) Procedura de înregistrare se realizează prin platforme electronice sau alte mijloace care permit verificarea identității și a dreptului de vot.	
<p>Articolul 85. Centralizarea rezultatelor votării de către Comisia Electorală Centrală</p> <p>(1) În cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și al referendumului republican, Comisia Electorală Centrală întocmește, în termen de 5 zile, iar în cazul alegerilor locale generale - în termen de 10 zile, în baza actelor prezentate de către consiliile electorale de circumscripție, un proces-verbal care conține:</p>	<p>La Articolul 85 la alineatul (1) cifra „5” se substituie cu cifra „10”, iar cifra „10” se substituie cu cifra „15”.</p>	<p><i>Se recomandă autorilor completarea notei de fundamentare, în conformitate cu cerințele Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prin includerea unei argumentări detaliate privind necesitatea majorării termenelor prevăzute la art. 85 alin. (1).</i></p>
<p>Articolul 90. Particularitățile reflectării alegerilor de către instituțiile mass-media</p> <p>(7) ... Acești timpi de antenă se acordă în mod integral în primele 15 zile de la începerea campaniei electorale și nu pot fi utilizați în scopul difuzării publicității electorale.</p>	<p>La Alineatul (7) ultimul enunț va avea următorul cuprins:</p> <p>„Acești timpi de antenă se acordă în mod integral, o dată, în primele 15 zile de la începerea campaniei electorale și nu pot fi utilizați în scopul difuzării publicității electorale sau pentru agitație electorală”;</p>	<p>În opinia Promo-LEX completările propuse ridică anumite semne de întrebare, în special, în lipsa unor explicații în Nota de Fundamentare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cu referire la expresia „o dată” considerăm că includerea acesteia ar limita oportunitățile de utilizare eficientă de către concurenți a timpilor de antenă gratuit în scopul expunerii programelor electorale. - De asemenea, prin adăugarea textului „sau pentru agitație electorală” se presupune că timpul acordat pentru „expunerea programelor electorale” nu poate fi folosit pentru „agitație electorală”. Ceea ce în opinia noastră pare a fi lipsit de sens, or promovarea programului electoral are drept scop final determinarea alegătorilor să-și dea votul pentru concurentul respectiv. <p><i>Respectiv, se recomandă retragerea completărilor propuse.</i></p>
<p>Articolul 91. Contestațiile</p> <p>(1) În sensul prezentului cod, prin contestație se înțelege cererea în formă scrisă, inclusiv cererea prealabilă, prin care:</p> <p>.....</p>	<p>La Articolul 91 la alineatul (1) litera e) se exclude;</p>	<p>Compartimentul legat de soluționarea contestațiilor și litigiilor electorale a fost modificat în ultimul an sub aspectul limitării drepturilor contestatarilor de a beneficia de un remediu eficient, prin introducerea etapei de verificare a admisibilității contestației-fără examinarea contestației în fond, prin excluderea sesizării din noțiunea de contestație în domeniul electoral și astfel sesizările fiind soluționate conform procedurii și termenelor stabilite în Codul administrativ. Această tendință continuă și prin propunerea de la art. 91 alin. (1) lit. e), care la fel se limitează accesul la un sistem de recurs efectiv stabilit de Codul bunelor practici în materie electorală.</p>

<p>e) se formulează critici în legătură cu alte încălcări ale legislației electorale.</p>		<p>În cadrul alegerilor parlamentare din 2025, din 98 de contestații electorale depuse la CEC, doar 8 contestații au fost admise total sau parțial. 22 au fost declarate inadmisibile (22%), 19 respinse iar 63 remise după competență (64%).</p> <p>În alegerile prezidențiale și referendum constituțional din 2024, din 18 contestații depuse la CEC, doar 2 au fost admise parțial, 3 au fost declarate inadmisibile (16,6%), 2 au fost respinse, 8 au fost transmise conform competenței (44%).</p> <p>În alegerile locale din 2023, din 370 de contestații și sesizări, CEC a admis doar 13, a declarat inadmisibile - 39 (11%). a remis spre examinare conform competenței - 117 contestații (32 %); a restituit contestatarilor 86 de contestații (23%).</p> <p>Observăm că atât ponderea contestațiilor declarate inadmisibile cât și ale celor transmise conform competenței a crescut la fiecare scrutin, ceea ce arată o tendință îngrijorătoare de neexaminare a contestațiilor electorale în fond. Astfel Promo-LEX constată că această practică, ar putea lipsi contestatarii de dreptul la un recurs efectiv, iar intenția de excludere a lit. e) de la alin. (1) art. 91 doar va agrava această practică, fiind în același timp și contrară standardelor și bunelor practici internaționale.</p> <p>Lista conținută la art. 91 alin. (1) lit. a) - d) nu cuprinde tot spectrul de posibile încălcări ale legislației electorale, care pot fi contestate și care sunt necesare pentru existența dreptului la recurs efectiv.</p> <p>Amintim că potrivit Codului de bune practici în materie electorală a Comisiei de la Veneția și a Raportului explicativ, pentru a aplica eficient prevederile dreptului electoral, posibilitatea de contestare trebuie să fie garantată. Aceasta se aplică în special la stabilirea rezultatelor alegerilor: cetățenii au dreptul să conteste rezultatele alegerilor, invocând iregularitățile procedurii de votare. Aceasta se aplică, de asemenea, la deciziile adoptate în perioada pre-electorală, în particular în ceea ce privește dreptul de vot, listele electorale și eligibilitatea, validitatea candidaturilor, respectarea regulilor campaniei electorale și accesul la mijloacele de informare în masă sau la finanțarea partidelor.</p> <p>Totodată, procedura de recurs trebuie să fie simplă. Iar pentru a evita decizii de inadmisibilitate, și în special în cazuri delicate din punct de vedere politic trebuie eliminat orice formalism.</p> <p>Având în vedere, constatările arătate supra dar și bunele practici internaționale, <i>Promo-LEX recomandă retragerea propunerii de excludere a lit. e) de la alin. (1) art. 91.</i></p> <p>În același timp, atragem atenția că și pentru această propunere lipsește o argumentare din partea CEC.</p>
<p>Articolul 97.</p>		<p>Promo-LEX a constatat în alegerile parlamentare din 2025 o tendință de remitere spre competență a contestațiilor privind utilizarea resurselor administrative în adresa poliției, fără examinarea eventualelor aspecte de ordin electoral, și fără restabilirea în drepturi a competitorilor electorali care ar fi dezavantajați de comportamentul celor care au utilizat resurse administrative.</p> <p>La art. 97 se propune completarea cu un nou aliniat- alin. (3)¹, cu următorul conținut:</p>

		<p>„(3)¹ În cazul contestațiilor sau sesizărilor privind utilizarea resurselor administrative, organul electoral competent va verifica:</p> <p>1) dacă competitorul electoral a fost favorizat de resursa administrativă utilizată în raport cu alți competitori;</p> <p>2) dacă competitorul electoral a cunoscut sau a consimțit asupra utilizării resursei administrative;</p> <p>3) dacă persoana, din controlul căreia derivă resursa administrativă utilizată, este asociată competitorului electoral.</p> <p>În urma verificării, în scopul restabilirii drepturilor competitorilor electorali, organul electoral hotărăște asupra aplicării sancțiunilor electorale competitorilor electorali și după caz, transmite spre examinare materialele pentru constatarea încălcării pasibile de răspundere contravențională sau penală.”</p>
<p>Articolul 102. Răspunderea juridică</p> <p>(4) (...). Comisia Electorală Centrală aplică partidelor politice, inclusiv constituente ale blocurilor electorale, înregistrate în calitate de concurenți electorali drept sancțiune complementară sancțiunea prevăzută la alin. (2) lit. c) pentru o perioadă de la două luni la un an doar după aplicarea sancțiunii prevăzute la alin. (2) lit. c¹).</p>	<p>Articolul 102</p> <p>La alineatul (4) cuvintele „la un an” se substituie cu cuvintele „la 4 ani”;</p>	<p>Repetat, subliniem necesitatea argumentării propunerilor înaintate de către autori în Nota de Fundamentare.</p> <p>Potrivit propunerii CEC, marja de sancționare este excesiv de largă, variind de la două luni la patru ani, ceea ce poate genera un grad sporit de arbitrar în aplicarea sancțiunilor.</p> <p>În contextul celor expuse, se recomandă retragerea propunerii.</p>
	<p>La modificările art. 114 alin. (2), art. 140 alin. (1), art. 191 alin. (4) și art. 221 alin. (1).</p>	<p>Prin modificările propuse la art. 114 alin. (2), art. 140 alin. (1), art. 191 alin. (4) și art. 221 alin. (1) se introduce obligația ca membrii grupului de inițiativă să participe la adunarea de constituire a grupului. Aceasta clarifică modul de constituire a grupurilor și responsabilitățile membrilor.</p> <p>Totuși, este recomandat să se ia în considerare posibilitatea ca participarea să se realizeze și online, prin videoconferință sau platforme electronice, pentru persoanele care nu pot fi prezente fizic, asigurând astfel acces egal a tuturor participanților.</p>
<p>Articolul 115. Modificarea listei de candidați</p> <p>(1) Concurenții electorali au dreptul să solicite, până la începerea campaniei electorale, efectuarea</p>	<p>La Articolul 115 alineatul (1) textul „până la începerea campaniei electorale” se substituie cu textul „cu cel mult 40 de zile înainte de ziua alegerilor”.</p>	<p>În lipsa unor argumente prezentate de CEC în susținerea propunerii sale în Nota de Fundamentare, precum și având în vedere că activitatea propriu-zisă a concurenților electorali debutează odată cu începerea campaniei electorale, se recomandă menținerea formulării „până la începerea campaniei electorale” în ambele norme citate.</p> <p>Considerăm că concurenții electorali trebuie să aibă dreptul și oportunitatea de a-și modifica lista de candidați. În același timp și</p>

<p>următoarelor modificări în lista de candidați:</p> <p>a) înlocuirea unui candidat din lista înregistrată prin retragerea acestuia și desemnarea unui alt candidat;</p> <p>b) completarea listei de candidați în limita prevăzută de art. 111 alin. (2).</p> <p>Articolul 165. Modificarea listei de candidați</p> <p>(1) Concurenții electorali au dreptul să solicite, cel târziu cu 10 zile înainte de ziua alegerilor, efectuarea următoarelor modificări în lista de candidați:</p> <p>a) schimbarea locului de ordine sau excluderea candidatului din lista înregistrată;</p> <p>b) retragerea întregii liste de candidați;</p> <p>c) până la începerea campaniei electorale, înlocuirea unui candidat din lista înregistrată prin retragerea acestuia și desemnarea unui alt candidat, completarea listei de candidați în limita prevăzută la art. 163 alin. (1).</p>	<p>Articolul 165</p> <p>La alineatul (1) litera c) textul „până la începerea campaniei electorale” se substituie cu textul „cu cel mult 40 de zile înainte de ziua alegerilor”;</p>	<p>un candidat de pe listă trebuie să dispună de dreptul de a se retrage în special dacă campania electorală încă nu a început.</p> <p>Suplimentar, atragem atenția că autorii nu au abordat subiectul derogărilor decise de CEC de la prevederile legale în contextul excluderii unui partid din bloc electoral, respectiv modificării listei electorale într-un interval mai mic de 10 zile până la alegeri. Amintim, Comisia prin HCEC nr. 4114¹¹ din 26 septembrie 2025 a exclus candidații PRIM din lista candidaților înregistrați. Respectiv, BE Patriotic (din care făcea parte PRIM) i-a fost stabilit un termen de 24 de ore pentru a aduce lista de candidați în corespundere cu cerințele prevăzute de art. 68 alin. (3), 111 alin. (5) și 112 din Codul electoral nr. 325/2022, cu rezerva anulării înregistrării acestuia. Blocul electoral s-a conformat cerințelor Comisiei și a ajustat lista de candidați în termenul stabilit, doar cu o zi înainte de alegeri.</p> <p><i>Recomandăm CEC reglementarea expresă a posibilității de derogare de la prevederile existente privind modificarea listei de candidați.</i></p>
	<p>La Articolul 164 se introduce alineatul (1¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„(1¹) Prin derogare, o candidată femeie pentru a fi aleasă în consiliul local dacă este susținut de 1% din numărul alegătorilor din circumscripția respectivă, împărțit la numărul de mandate pentru consiliul</p>	<p>Se propune o redacție nouă a art. 164, alin. (1¹), cu următorul cuprins:</p> <p><i>Prin derogare, o candidată femeie își poate depune candidatura în calitate de candidat independent pentru a fi aleasă în consiliul local dacă este susținut de 1% din numărul alegătorilor din circumscripția respectivă, împărțit la numărul de mandate pentru consiliul respectiv, dar nu mai puțin de 40 de persoane, iar pentru a fi ales primar – dacă este susținut de 0,5 % din numărul alegătorilor din circumscripție, dar nu mai puțin de 75 de persoane.</i></p>

¹¹ HCEC nr. 4114 din 26 septembrie 2025 cu privire la executarea Încheierii Curții de Apel Centru din 25 septembrie 2025 (Dosarul nr. 2 – 15/25).

	<p>respectiv, dar nu mai puțin de 40 de persoane, iar pentru a fi ales primar – dacă este susținut de 0,5 % din numărul alegătorilor din circumscripție, dar nu mai puțin de 75 de persoane.”.</p>	<p>Se recomandată utilizarea redacției revizuite, întrucât aceasta este similară art. 164 alin. (1), pentru a asigura claritate și a evita interpretările eronate.</p>
<p>Articolul 208. Adoptarea, publicarea și intrarea în vigoare a hotărârii supuse referendumului republican</p> <p>(1) Hotărârea se consideră adoptată prin referendum republican dacă pentru ea au votat majoritatea cetățenilor care au participat la referendum. În cazul în care referendumului se supune o lege constituțională care prevede modificarea dispozițiilor privind caracterul suveran, independent și unitar al statului, precum și a dispozițiilor referitoare la neutralitatea permanentă a statului, aceasta se consideră adoptată dacă pentru ea au votat cel puțin jumătate din numărul total de persoane înscrise în listele electorale. Hotărârea privind demiterea Președintelui Republicii Moldova se consideră adoptată prin referendum republican dacă pentru ea au votat un număr de alegători egal sau mai mare decât în cazul alegerii Președintelui Republicii Moldova, dar nu mai puțin de jumătate din numărul alegătorilor care au participat la referendum.</p>	<p>Articolul 208 alineatul (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1) Hotărârea se consideră adoptată prin referendum republican dacă pentru ea s-a întrunit majoritatea de voturi prevăzută la articolul 85 alineatul (1) litera h). În cazul în care referendumului se supune o lege constituțională care prevede modificarea dispozițiilor privind caracterul suveran, independent și unitar al statului, precum și a dispozițiilor referitoare la neutralitatea permanentă a statului, aceasta se consideră adoptată dacă pentru ea a votat cel puțin jumătate din numărul total de persoane înscrise în listele electorale de bază. Hotărârea privind demiterea Președintelui Republicii Moldova se consideră adoptată prin referendum republican dacă pentru ea a votat un număr de alegători egal sau mai mare decât în cazul alegerii Președintelui Republicii Moldova, dar nu mai puțin de jumătate din numărul alegătorilor care au participat la referendum.”</p>	<p>Privind modificările propuse, venim cu următoarele constatări și recomandări:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Se susține necesitatea precizării că hotărârea se consideră adoptată în cadrul referendumului republican în funcție de majoritatea voturilor valabil exprimate. În acest context, <i>se recomandă introducerea unei completări similare și la art. 239 alin. (1), referitor la referendumul local.</i> - În calitate de observație, cu privire la precizarea că este vorba despre listele electorale „de bază”, inserată la finalul celei de-a doua propoziții, reamintim că art. 142 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova stabilește că „dispozițiile privind caracterul suveran, independent și unitar al statului, precum și cele referitoare la neutralitatea permanentă a statului, pot fi revizuite numai cu aprobarea lor prin referendum, cu votul majorității cetățenilor înscrși în listele electorale”. Or, norma constituțională face referire la „listele electorale” în sens general, fără a distinge între diferitele tipuri ale acestora (liste de bază, suplimentare sau liste pentru votarea la locul aflării). În aceste condiții, precizarea propusă de CEC prin modificarea art. 208 din Codul electoral apare ca fiind restrictivă și de natură să îngusteze sfera de aplicare a normei constituționale. - Totodată, atragem atenția asupra faptului că formularea din art. 208 al Codului electoral „se consideră adoptată dacă pentru ea a votat cel puțin jumătate din numărul total de persoane” nu este echivalentă cu exigența constituțională potrivit căreia revizuirea se realizează „cu votul majorității cetățenilor”. Astfel, sintagma „cel puțin jumătate” nu este identică, din punct de vedere juridic, cu noțiunea de „majoritate”, ceea ce poate genera ambiguități de interpretare și aplicare a normei

Constatări și recomandări
privind propunerile de modificare a Legii privind partidele politice

Redacția actuală	Propuneri CEC	Poziția Promo-LEX
<p>Articolul 3. Restricțiile vizând activitatea partidelor politice</p> <p>Alin. (6) „Constituirea și activitatea partidelor politice în baza discriminării pe criterii de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, avere sau origine socială sînt interzise”.</p>	-	<p>Datele monitorizărilor discursului de ură și instigare la discriminare organizate de Asociația Promo-LEX în perioada 2018 – 2025¹², discursurile de ură, inclusiv cele generate de către politicieni și/sau competitori electorali au avut la bază mai multe criterii protejate de legislația națională, precum „opinie”, „sănătate”, „orientare sexuală”, „identitate de gen”, „sex”, „gen”, „vârstă”, „origine etnică”, „dizabilitate” și altele.</p> <p>Actele de discriminare, la fel ca și discursurile de ură pot avea la bază criterii multiple, nu doar cele prevăzute în acest moment de art. 3, alin. (6) al Legii nr. 294 din 21 decembrie 2007 cu privire la activitatea partidelor politice. Legislația națională stabilește criteriile protejate care variază ușor în funcție de actul normativ. Conform art. 1, alin. (1) Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității din 25 mai 2012, criteriile protejate sunt: <i>rasă, culoare, origine națională, etnică și socială, statut social, cetățenie, limbă, religie sau convingeri, vârstă, sex, identitate de gen, statut matrimonial, orientare sexuală, dizabilitate, stare de sănătate, statut HIV, opinie, apartenență politică, avere, naștere sau orice alt criteriu</i>. Conform art. 46³ Cod contravențional, criteriile protejate sunt: <i>rasă, culoare, origine etnică, națională sau socială, cetățenie, sex, gen, limbă, religie sau convingeri religioase, opinii politice, dizabilitate, orientare sexuală, identitate de gen, stare de sănătate, vârstă, stare civilă, statut de migrant sau azilant</i>.</p> <p>În acest sens, recomandăm completarea prevederii de la alin. (6), art. 3 după cum urmează: „(6) <i>Constituirea și activitatea partidelor politice în baza discriminării pe criterii protejate de legea privind asigurarea egalității și Codul contravențional sunt interzise.</i>”</p>

Suplimentar constatărilor și recomandărilor formulate în contextul propunerilor înaintate de Comisia Electorală Centrală, **Asociația Promo-LEX înaintează un set de recomandări rezultate din concluziile misiunilor de observare a alegerilor desfășurate în perioada 2023–2025.**

Recomandări ale Asociației Promo-LEX
conform constatărilor de la alegerile parlamentare 2025

1. Privind implementarea votului prin corespondență în calitate de metodă alternativă de vot

Se recomandă completarea Codului electoral cu un titlu nou care ar reglementa implementarea „universală” a votului prin corespondență. Considerăm oportună instituirea, în cadrul Codului electoral, a unui titlu distinct dedicat reglementării votului prin corespondență. Totodată, apreciem necesară operarea acestor modificări în etapa actuală, în vederea asigurării unei pregătiri și implementări în timp

¹² Asociația Promo-LEX, Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova”, anul [2018](#), anul [2019/1](#), anul [2019/2](#), anul [2020](#), anul [2021](#), anul [2022](#), anul [2023](#), anul [2024](#) și anul [2025](#).

util, coerente și previzibile a cadrului normativ, evitând astfel recurgerea la practici și proceduri accelerate, similare celor constatate de Promo-LEX în anul 2024.

Asociația Promo-LEX recomandă, ca regulă generală, implementarea votului prin corespondență pentru toți alegătorii care în ziua alegerilor se vor afla peste hotare și care au respectat toate procedurile aferente mecanismului respectiv de vot.

2. Privind completarea normelor ce asigură stabilitatea dreptului electoral

Ajustarea art. 11 alin. (1) al Codului electoral la prevederile Declarației interpretative revizuite la Codul de bune practici în materie electorală privind stabilitatea dreptului electoral a Comisiei de la Veneția în special în privința regulilor care determină dreptul de a alege și a fi ales, și a regulilor care garantează eficacitatea soluționării litigiilor electorale.

În acest sens, propunem următoarea redacție al art. 11 alin. (1):

(1) Sistemul electoral, regulile care stabilesc dreptul de vot și dreptul de a fi ales, regulile care garantează eficacitatea soluționării litigiilor electorale și modalitatea de constituire a circumscripțiilor electorale sau a organelor electorale nu pot fi modificate decât cu cel puțin un an înainte de scrutinul național.

3. Privind reglementarea finanțării politice și electorale de către părți terțe

Se propune completarea Codului electoral la art. 1 cu următoarea definiție:

„Părți terțe – organizațiile necomerciale și întreprinderile (altele decât de stat), care nu au legături juridice cu un partid politic, și/sau persoanele fizice - care nu candidează în alegeri, dar care promovează politic sau fac campanie pentru sau împotriva partidelor politice/concurenților, sau pe teme specifice asociate partidelor/concurenților electorali”.

În baza noii definiții, urmează a adopta modificările corespunzătoare la astfel de noțiuni și aspecte ca: raportarea părților terțe la categoria de concurent electoral (art. 1), procedura de înregistrare a acestora la CEC (Capitolul VII), modul și limitele de finanțare, raportarea financiară periodică privind finanțarea campaniei electorale (Capitolul V), sancționarea iregularităților (Capitolul XIII) etc.

Cu referire la regulile de înregistrare a părților terțe de CEC, recomandăm minim următoarele criterii:

- *Părți terțe asociate sau neasociate competitorilor electorali;*

În baza acestui criteriu, urmează a fi stabilite reguli clare de înregistrare: dacă solicitantul nu este asociat cu un competitor electoral, atunci acesta poate beneficia de dreptul de a fi înregistrat în calitate de parte terță.

În cazul în care se dovedește asocierea solicitantului cu un competitor electoral, atunci înregistrarea urmează a fi respinsă, cu informarea solicitantului despre necesitatea raportării cheltuielilor financiare suportate pentru promovare în rapoartele financiare ale competitorului electoral vizat. Corespunzător, dacă după înregistrarea în calitate de parte terță se atestă asocierea acesteia cu un competitor electoral, atunci toate cheltuielile financiare ale acestuia urmează a fi atribuite competitorului electoral vizat (printr-o hotărâre a CEC).

Condițiile privind finanțarea părților terțe urmează a fi supuse aceluiași rigori legale stricte ca și în cazul finanțării competitorilor electorali (limita de venituri/cheltuieli permise, sursele de finanțare, transparența finanțării, sancțiunile aplicate pentru încălcarea regulilor de finanțare etc.).

- *Stabilirea limitei de cheltuieli financiare ce ar obliga înregistrarea în calitate de parte terță;*

Aceasta implică stabilirea unei limite financiare de cheltuieli de promovare pe parcursul unui scrutin electoral pentru o persoană fizică sau juridică la depășirea căreia - de exemplu, cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real sau salariul mediu pe economie - survine obligațiunea persoanei fizice sau

juridice de a se înregistra la CEC în calitate de "parte terță". În opinia Promo-LEX, stabilirea unei astfel de limite ar fi necesară pentru a nu limita dreptul la libera exprimare.

În context, atragem atenția că și Curtea Constituțională¹³ a reținut că „anumite forme de reglementare, cu obligații și restricții comparabile celor care se aplică partidelor și candidaților partidelor, ar trebui extinse la terții care sunt implicați în campanie, pentru a asigura transparența și responsabilitatea”.

Astfel, propunem CEC să instituie un grup de lucru care să includă și reprezentanți ai societății civile, ai partidelor politice pentru a discuta subiectul terțelor părți și a elabora propuneri de completare a cadrului legal electoral și conexe.

4. Privind introducerea obligativității prezentării de către partidele politice a unor rapoarte financiare înainte de startul oficial al campaniei

Campania electorală, indiferent de tipul scrutinului desfășurat, începe la data înregistrării concurentului electoral, dar nu mai devreme de 30 de zile înainte de ziua votării, și se încheie la data anulării înregistrării concurentului electoral sau în ziua de vineri înainte de ziua votării. Contrar celor expuse, Promo-LEX a observat o intensificare a activităților de promovare cu tentă electorală desfășurate de mai multe partide politice și potențiali concurenți electorali. Aceste activități, deși încadrate formal ca acțiuni de promovare politică, au avut caracteristici similare campaniei electorale.

Având în vedere intensitatea activităților desfășurate încă din perioada preelectorală, în scopul asigurării transparenței finanțării și a egalității șanselor între potențialii competitori, Promo-LEX *recomandă modificarea legislației astfel încât toate partidele politice înregistrate în alegeri să prezinte CEC, înainte de startul oficial al campaniei electorale, și un raport financiar aferent perioadei preelectorale (de la anunțarea datei alegerilor până la începutul campaniei electorale).*

În acest scop *recomandăm completarea art. 26, alin. (1), lit. c) cu prevederi despre „raportul financiar aferent perioadei preelectorale depuse de partidele înregistrate în alegeri”.*

De asemenea, este necesară reglementarea mai detaliată a conținutului acestuia în Capitolul V Cod electoral, ca de exemplu prin includerea alineatului (13) la art. 58 în următoarea redacție: *„Partidele politice înregistrate în alegeri sunt obligate să prezinte CEC înainte de începerea campaniei electorale un raport financiar aferent perioadei preelectorale, cuprinzând veniturile acumulate și cheltuielile efectuate de la data anunțării oficiale a alegerilor până la începutul campaniei electorale. Modelul raportului precum și procedura de completare și prezentare se stabilește de către CEC”.*

5. Revizuirea și reformularea temeiurilor noi de refuz pentru înregistrarea concurenților electorali de la art. 68 alin. 11

Se recomandă reformularea temeiurilor de refuz pentru înregistrarea concurenților electorali de la art. 68 alin. 11 lit. b), c) și d) din Codul electoral, având în vedere că, acestea nu dispun de certitudine juridică necesară și lasă loc de interpretare. Considerăm oportună definirea unor criterii obiective, verificabile și proporționale.

6. Privind necesitatea introducerii unor prevederi specifice privind accesibilitatea procesului electoral pentru persoanele cu dizabilități și votarea în instituții curative

Se recomandă completarea Codului electoral cu art. 15¹ cu următorul conținut:

„Articolul 15¹. Accesibilitatea procesului electoral pentru persoanele cu dizabilități

---

¹³ Hotărârea nr. 12 din 16 octombrie 2025 cu privire la confirmarea rezultatelor alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025 și validarea mandatelor deputaților aleși în Parlamentul Republicii Moldova (sesizarea nr. 211e/2025).

- (1) Persoanele cu dizabilități pot lua parte eficient și deplin, fără a fi intimidare, la viața politică și publică, în măsură egală cu alți cetățeni, inclusiv prin dreptul de alege și a fi alese.
- (2) Procedurile de vot cu implicarea persoanelor cu dizabilități, precum și spațiile, materialele trebuie să fie corespunzătoare, accesibile și ușor de înțeles și utilizat.
- (3) Persoanele cu dizabilități pot beneficia, atunci când este necesar, de asistență în procesul de votare de către o persoană aleasă de ei. Limitele și modul de asistență a unui alegător se stabilește prin Regulamentul Comisiei Electorale Centrale.
- (4) Guvernul Republicii Moldova, Comisia Electorală Centrală, Agenția pentru Gestionarea Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă sunt obligate să creeze condiții pentru ca persoanele cu dizabilități din cadrul instituțiilor de asistență socială publice sau private, centre de servicii sociale, în case de odihnă, în instituții medico-sanitare publice, să-și exercite votul în mod secret și liber exprimat (fără intimidare), facilitând utilizarea tehnologiilor noi și de asistare.

Se recomandă completarea art. 77 (sau, eventual, art. 80) cu un nou alineat cu următorul conținut:

„Modul de organizare a votării cu urna mobilă pentru persoanele care în ziua alegerilor se află în instituții de asistență socială publice sau private, centre de servicii sociale, în case de odihnă, în instituții medico-sanitare publice sau private se stabilește prin instrucțiunea Comisiei Electorale Centrale. Responsabilitatea pentru amenajarea spațiilor și pentru secretul exprimării voinței alegătorilor, o poartă membrii biroului electoral al secției de votare. Instituțiile de asistență socială publice sau private, centre de servicii sociale, în case de odihnă, în instituții medico-sanitare publice sau private vor pune la dispoziția organelor electorale spații care să asigure accesibilitatea procesului electoral și exprimarea votului secret și liber exprimat.”

7. Oportunitatea înăspririi sancțiunilor penale pentru falsificarea rezultatelor votului, în special atunci când votarea implică persoane cu dizabilități

Asociația Promo-LEX recomandă examinarea oportunității de a înăspri sancțiunile penale pentru falsificarea rezultatelor votului, în special atunci când votarea implică persoane cu dizabilități, având în vedere starea lor de vulnerabilitate.

În acest sens, se propune completarea art. 182 Cod penal cu un nou alineat cu următorul conținut:

*„(2¹) Acțiunile prevăzute la alin. (2) săvârșite prin profitare de situația de vulnerabilitate a persoanei cu dizabilități sau necesități speciale
se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 9 ani cu amendă în mărime de la 850 la 1350 de unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități pe un termen de la 2 la 7 ani.”*

Recomandări ale Asociației Promo-LEX

conform constatărilor de la alegerile prezidențiale și referendumul constituțional 2024

1. Recomandăm revizuirea noțiunii de „participant la referendum”, cu expunerea în următoarea redacție:

participant la referendum_- partid politic, bloc electoral, asociațiile obștești, grupul de inițiativă pentru desfășurarea referendumului, Președintele Republicii Moldova sau primarul în privința căruia a fost inițiat referendumul pentru demiterea/revocarea acestuia, care se înregistrează la organul electoral respectiv în vederea participării la campania electorală pentru referendum.

În spiritul normelor Codului electoral care stabilește că cetățenii pot constitui grupuri de inițiativă pentru inițierea referendumului, recomandăm repetat ca acestora să li se ofere dreptul de a promova anumite opțiuni pe parcursul campaniilor electorale în calitate de participanți la referendum. Amintim de poziția

Comisiei de la Veneția și ODIHR¹⁴ care menționa că prevederile Codului electoral „aplică o abordare destul de restrictivă față de actorii care participă la o campanie pentru referendum”. Contextual, experții au recomandat ca „statutul de participant la campania pentru referendum să fie acordat unei liste mai exhaustive a posibilibilor actori, inclusiv grupurilor civice și organizațiilor care sprijină sau se opun chestiunii supuse unui referendum”.

2. Recomandăm la art. 63, introducerea alin. (1¹) în următoarea redacție:

(1¹) În cazul alegerilor locale și prezidențiale, este interzisă promovarea politică nominală care implică cheltuieli financiare a candidaților anunțați public de competitorii electorali înainte de termenele stabilite la aliniatul (1).

Menționăm că în scrutinele anterioare, Promo-LEX a constatat promovarea politică nominală a persoanelor care au devenit ulterior candidați în alegeri, ceea ce pune în condiții inegale candidații care au fost desemnați în perioada prevăzută de Codul electoral. Astfel, pentru a asigura condiții egale pentru toți candidații, recomandăm interzicerea expresă a promovării politice nominale a candidaților anunțați public pentru alegerile prezidențiale și cele locale.

3. Recomandăm expunerea art. 65, alin. (12), lit. b) în următoarea redacție:

b) în oricare localitate din cel puțin jumătate din numărul unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, stabilite conform Legii nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, – în cazul alegerilor prezidențiale. În sensul prezentului articol, localitățile din stânga Nistrului se vor considera unitate administrativ-teritorială de nivelul al doilea.

Amintim că potrivit art.4. alin. (1) din Legea privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, teritoriul este organizat, sub aspect administrativ, **în unități administrativ-teritoriale**: sate, orașe, raioane **și unitatea teritorială autonomă Găgăuzia**. Printr-o interpretare a textului actual al Codului electoral (art. 65, alin. (12), lit. b)) ar putea reieși că UTAG nu este inclusă în lista UAT de nivelul doi.

Suplimentar, suntem de părere că legislația electorală trebuie să asigure tuturor cetățenilor Republicii Moldova, inclusiv celor din localitățile din stânga Nistrului, dreptul de a susține candidați desemnați la funcția de Președinte a Republicii Moldova.

4. Privind modificarea art. 91 alin. (1), considerăm că excluderea cuvântului sesizare din noțiunea contestației, a fost nejustificată. Recomandăm revenirea la versiunea anterioară a noțiunii de contestație, cu includerea cuvântului sesizare. Amintim că la etapa adoptării noului Cod electoral, a fost inclusă această precizare, anume pentru ca să încadreze orice tip de cerere, sesizare în noțiunea de contestație electorală, și să fie examinată corespunzător- conform termenelor și prevederilor Codului electoral și nu a Codului administrativ. Din observațiile Promo-LEX de la ultimele scrutine, Comisia Electorală Centrală nu publica sesizările, chiar dacă conțineau obiecții cu privire la procesul electoral, ceea ce afectează substanțial transparența procesului electoral dar și dreptul la un recurs efectiv al subiecților electorali. Reiterăm poziția Promo-LEX potrivit căreia, orice încălcare a procesului electoral, sesizată organelor electorale sau instanțelor de judecată este de interesul tuturor alegătorilor, și trebuie să fie soluționată corespunzător, în calitate de contestație electorală.

Amintim că OSCE/BIDDO și Comisia de la Veneția în avizul lor asupra proiectului Codului electoral a atras atenția că bunele practici internaționale prioritizează examinarea pretențiilor/plângerilor de fond, în detrimentul unei abordări excesiv de formaliste.

5. Propunem completarea art. 16 cu un nou aliniat după cum urmează: „ (4) *Candidații în alegeri, după caz, participanții la referendum care, deși exercită funcții publice sau dețin funcții de demnitate publică,*

---

¹⁴ [AVIZ COMUN](#) PRIVIND PROIECTUL CODULUI ELECTORAL. Aprobata de Consiliul Alegerilor Democratice în cadrul celei de-a 74-a ședințe (Veneția, 20 octombrie 2022). par. 133.

nu sunt obligați să-și suspende activitatea conform prevederilor art. 16 alin. (3) vor depune o declarație pe propria răspundere privind abținerea de la:

- a) anunțarea politicilor publice majore (inclusiv inaugurări, lansări de proiecte, decorări) și promovarea prin orice mijloace a activităților desfășurate în corespundere cu funcția deținută;
- b) utilizarea resurselor administrative pentru promovare electorală, inclusiv transportul oficial, sediul și personalul instituției pe care o reprezintă, pagina web și canalele oficiale de comunicare.

Candidatul va notifica Comisia Electorală Centrală despre programul său de muncă oficial iar autoritatea electorală va publica pe pagina sa notificarea respectivă.”

Menționăm că în scrutinele observate MO Promo-LEX, cum ar fi cele prezidențiale din 2020 și 2024, precum și în parlamentare, a constatat lipsa normelor care să asigure egalitatea de șanse între candidații la funcția de Președinte, în condițiile în care se implică și Președintele în exercițiu în calitate de candidat sau între candidații la parlamentare în contextul statutului de candidat a Prim-ministrului.

6. Recomandăm expunerea art. 139, alin. (1) și (2) în următoarea redacție:

(1) Pentru a fi înregistrați de Comisia Electorală Centrală, toți candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova depun liste de subscripție, care conțin semnăturile a cel puțin 15000 și cel mult 25000 de alegători din minimum jumătate din numărul unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și unitatea teritorială autonomă Găgăuzia ale Republicii Moldova și corespund altor prevederi ale prezentului cod. În sensul prezentului articol, localitățile din stânga Nistrului se vor considera unitate administrativ-teritorială de nivelul al doilea.

(2) Se consideră conforme cu alin. (1) unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și unitatea teritorială autonomă Găgăuzia ale Republicii Moldova în care au fost colectate cel puțin 600 de semnături.

Suntem de părere că legislația electorală trebuie să asigure tuturor cetățenilor Republicii Moldova, inclusiv celor din localitățile din stânga Nistrului, dreptul de a susține candidați desemnați la funcția de Președinte a Republicii Moldova.

7. Privind modificarea art. 184 alin. (2), recomandăm revenirea la textul inițial al normei, din momentul intrării în vigoare a Codului electoral nr. 325/2022cu următorul conținut: „(2) Referendumul republican nu poate avea loc în ziua alegerilor parlamentare, prezidențiale și a celor locale generale și nici cu 60 de zile înainte și cu 60 de zile după ziua desfășurării alegerilor. În aceeași zi nu pot avea loc două referendumuri republicane.”

Atât scrutinele din 2019 (alegeri parlamentare și referendum consultativ), cât și cele din 2024 (alegeri prezidențiale și referendum constituțional) au demonstrat că scrutinele comasate sunt complicate atât în organizare și desfășurare cât și în înțelegere pentru alegători. Considerăm că legiuitorul nu trebuie să mai admită comasarea a două scrutine.

Amintim că în 2014, Curtea Constituțională menționa în Avizul¹⁵ său asupra inițiativei de revizuire a Constituției prin referendum că „comasarea diferitelor exerciții electorale nu este, în principiu, interzisă”. În același timp, interpretând normele electorale existente, Curtea a stabilit că „dacă desfășurarea unui referendum este interzisă cu 60 de zile înainte și 60 de zile după desfășurarea alegerilor, pentru a evita confuzia, a fortiori referendumul nu poate avea loc în ziua respectivă”.

Recomandări ale Asociației Promo-LEX conform observațiilor de la alegerile locale generale din 2023

¹⁵ Aviz nr. 1/2014 (Sesizarea nr. 48c/2014) asupra inițiativei de revizuire a articolelor 78, 85, 89, 91 și 135 din Constituția Republicii Moldova prin referendum republican, par. 101, 102 și 107

1. Privind redactarea listei de restricții în activitatea membrilor de organe electorale

În campania pentru alegerile locale 2023 MO Promo-LEX a identificat cazuri când persoanele împuternicite să exercite funcția de primar interimar (în timpul suspendării activității primarului care candidează) au exercitat și o funcție în cadrul organelor electorale¹⁶.

Se recomandă examinarea oportunității completării listei de incompatibilități și restricții în activitatea de membru al consiliului și al biroului electoral de la *art. 42, alin. (1) din Codul electoral cu următoarea restricție: „nu are dreptul să exercite interimatul funcției de primar”*.

Această recomandare de incompatibilitate a funcțiilor este argumentată prin modul de delegare „sub proprie răspundere” a exercitării atribuțiilor sale de primar viceprimarului sau, după caz, secretarului consiliului, conform art. 34, alin. (3) din Legea nr. 436 din 28.12.2006, dar și prin modul de alegere a viceprimarului – la propunerea primarului. Astfel, relația de încredere între primarul care candidează pentru un nou mandat și viceprimar sau secretar, căruia i-a delegat atribuțiile, ar putea fi, cu un grad mare de probabilitate, incompatibilă cu restricțiile prevăzute la art. 42 din Codul electoral pentru membrii consiliului și ai biroului electoral (de a nu face declarații sau agitație în favoarea ori în defavoarea concurenților electorali și de a nu sprijini financiar sau prin orice alte modalități, direct sau indirect, niciun concurent electoral).

2. Privind dreptul candidaților de a se retrage din lista de candidați.

Se recomandă completarea art. 165, alin. (2) din Codul electoral cu textul „sau la cererea candidatului de pe listă”.

Considerăm că și candidații de pe listă ar trebui să dispună de dreptul de a se retrage, nu doar partidul politic sau blocul electoral care a depus această listă de candidați.

3. Privind asigurarea dreptului la recurs efectiv în contextul confirmării/infirmării legalității alegerilor locale

Conform constatărilor MO Promo-LEX a alegerilor locale generale din 2023, în unele circumscripții electorale, confirmarea legalității alegerilor și validarea mandatelor au avut loc inclusiv pe 5 noiembrie 2023 (ziua alegerilor)¹⁷. Luând în considerare cele menționate, pot fi deduse următoarele concluzii:

- Organele electorale nu dispun de un mecanism de verificare a lipsei sau existenței contestațiilor electorale la organele ierarhic superioare și în instanțele de judecată.
- În cazul organelor electorale care au confirmat legalitatea alegerilor și au validat mandatul în interiorul termenului de depunere a contestațiilor (3 zile din ziua alegerilor), nu a fost asigurat dreptul la un recurs efectiv.

Se recomandă completarea art. 46 din Codul electoral cu prevederi care ar stabili ca, în vederea asigurării dreptului la un recurs efectiv, confirmarea și infirmarea legalității alegerilor nu ar trebui să aibă loc mai devreme de 3 zile de la ziua alegerilor.

Cu respect,

Nicolae PANFIL

Director de program

Asociația Promo-LEX

¹⁶ [Raport Final](#) MO Promo-LEX al alegerilor locale generale din 5 (19) noiembrie 2023, p. 43-44.

¹⁷ Raport Final MO Promo-LEX al alegerilor locale generale din 5 (19) noiembrie 2023, p. 106-107.